

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Богданов Є.П.

*начальник навчально-методичного центру
цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
Херсонської області,
полковник служби цивільного захисту*

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИМ ЦЕНТРОМ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Останніми роками Україна продовжує шлях реформування більшості галузей суспільного життя. В 2017 році було схвалено Стратегію реформування системи Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Разом з тим, починаючи з 2014 року, відбулися основоположні зміни в законодавчій, нормативно-правовій базі, що регулює діяльність у сфері цивільного захисту. Суттєві зміни відбулися як у організаційній структурі навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, так і у змісті та формах організації навчального процесу з функціонального навчання.

Тож керівництво Центру потребує нових підходів до здійснення управлінської діяльності, швидкого переорієнтування у реалізації змісту програми функціонального навчання.

Організація управління, по-перше, визначає місце та роль кожного члена педагогічного колективу у досягненні цілей; по-друге, забезпечує ефективну взаємодію в процесі досягнення мети; по-третє, створює систему необхідних при цьому організаційних відносин. Керівники навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту виконують у своїй діяльності функції менеджерів по управлінню навчальною установою. Отже й застосування принципів освітнього менеджменту як комплексу методів, організаційних форм та технологічних прийомів

управління освітнім процесом, спрямоване на підвищення його ефективності.

У сучасному менеджменті розглядають чотири функції: планування, організацію, мотивацію, контроль

Планування – передбачає визначення мети, головних напрямків та засобів їх досягнення. Плани роботи Центру передбачають поступове, поетапне і безперервне просування до вирішення визначеного кола завдань. Продуманий, конкретний, з близькою, середньою та віддаленою перспективою план роботи є документом який відображає систему діяльності колективу. Приступаючи до планування навчального процесу, керівники Центру здійснюють аналіз результатів минулого навчального року, вивчають всі нормативні та керівні документи, вказівки та рекомендації вищих інстанцій, а також зауваження і пропозиції слухачів та керівного складу цивільного захисту органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і об'єктів господарської діяльності щодо покращення комплектування груп та вдосконалення навчального процесу.

Особливістю планування діяльності Центру є обов'язкова участь у цих заходах усіх членів педагогічного колективу та адміністрації. Кожний викладач та адміністратор має можливість впливати на розвиток навчального процесу, його напрямок та якість.

Організація – включає в собі створення структури Центру та забезпечення взаємодії і координації підрозділів Центру для досягнення мети. Функція організації управління передбачає знання мотивів, потреб, інтересів, співпрацю викладачів та слухачів, адміністрації з колективом. В цьому враховуються не тільки економічні, але і психологічні аспекти, створення внутрішнього спонукання працівників Центру до співпраці. При цьому важливим є розвиток індивідуального потенціалу кожного працівника. Розподіл обов'язків між працівниками в межах підрозділів відбувається з врахуванням особистісних якостей педагогів, їх індивідуальних пріоритетних методів та способів роботи тощо.

Контроль обов'язків – компонент управлінської діяльності. Контроль включає визначення відповідності фактично досягнутих результатів запланованим та внесення коректив у роботі Центру. Контроль спрямовано на забезпечення стабільності, оптимальності функціонування Центру та переведення його на більш високий якісний

рівень. Контроль є процесом, що забезпечує досягнення поставленої мети шляхом порівняння фактичного стану роботи системи з бажаним. Функція контролю в Центрі поєднуються з плануванням. Адже метою контролю в тому числі є створення системи планових документів, які визначають зміст та певний порядок дій з врахуванням існуючого стану справ. Планування дає змогу виявити проблеми, що існують, і намітити необхідні заходи для їх подолання у майбутньому.

З метою забезпечення вимог законодавства щодо осучаснення змісту програми функціонального навчання в Центрі забезпечується залучення викладачів та майстрів виробничого навчання до удосконалення навчальних програм та процесу навчання. І хоча програми (стратегія і принципи) знаходяться поза компетенцією викладача, їх успішна реалізація (тактика) залежить від визначення доцільних обсягів матеріалу до кожного заняття, обмежень, послідовності вивчення, оцінки та уточнення навчальної програми за допомогою тестів і особистого досвіду. Концепція освітнього менеджменту дозволяє викладачам та майстрам виробничого навчання корегувати навчальні програми відповідно до підбору слухачів, запитів керівництва суб'єктів господарювання та слухачів, вдало обирати раціональні методи, експериментувати з ними.

Наступний напрямок менеджменту в діяльності викладача та майстра виробничого навчання – інформація та комунікація. Викладач та майстер виробничого навчання – фігура, яка визначає вирішення проблем організації навчального процесу в Центрі. Обов'язкова умова цього – постійна висока інформованість, володіння результатами новітніх досліджень психолого-педагогічної науки, присвячених удосконаленню технологій навчання, виховання та розвитку. Все це вимагає від викладача та майстра виробничого навчання постійного удосконалення професіоналізму, підвищення рівня загальної культури.

Саме від дотримання відповідності всіх означених чинників залежить розвиток та якісне управління діяльністю навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Стратегії реформування системи Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Розпорядження Кабінету Міністрів України від від 25 січня 2017 р. № 61-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/61-2017-%D1%80> (дата звернення: 20.08.2019).
2. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання: Наказ МВС від 21.10.2014 № 1112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1398-14> (дата звернення: 20.08.2019).
3. Програма функціонального навчання у сфері цивільного захисту НМЦ ЦЗ та БЖД Херсонської області, 2018 р.